

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์และประเมินผลแบบเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขาทั้ง ๕ วิชา คือ วิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษา มีคณะผู้วิจัย ๕ คน และ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้ามีประสิทธิภาพและความแม่นยำ ตามความมุ่งหมายที่วางไว้ คณะผู้วิจัย ได้ดำเนินงานเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

๑. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานทั่วไป	ประกอบด้วย	
นางสาวนงลักษณ์	สินสืบผล	ประธาน
นายณรุทธิ	สุทธจิตต์	รองประธาน
นางสาวเนาวรัตน์	แตงยิ้ม	กรรมการ
นายสมบุญ	โพธิอะ	กรรมการ
นางสาวอรุณี	สุกสุข	กรรมการและเลขานุการ

๒. การศึกษางาน วางแผนการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนดังนี้

๒.๑ ศึกษาหลักสูตรทั้ง ๔ หลักสูตร คือหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๓ หลักสูตรโรงเรียนชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๐๔ หลักสูตรพิเศษสำหรับการฝึกอบรมครูช่วยสอน ชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๑๖ และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วประมวลเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรทั้ง ๔ หลักสูตร เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด

๒.๒ ศึกษาวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หนังสือ ตลอดจนหนังสือ และเอกสารอื่น ๆ เพื่อนำไปสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา

๒.๓ ศึกษาหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และประเมินค่าหนังสือ เพื่อนำไปสร้างตารางวิเคราะห์คุณลักษณะแบบเรียน

๒.๔ ศึกษาระเบียบวิธีการวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียนจากวิทยานิพนธ์ หนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้ว

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ

ในการวิเคราะห์แบบเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขาทั้ง ๕ วิชา รวม ๑๘ เล่มนี้ คณะผู้วิจัย ได้สร้างตารางวิเคราะห์ขึ้น ๒ แบบ คือ

- ๑. ตารางวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเอง
- ๒. ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะแบบเรียน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ร่วมกันสร้างขึ้น โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยตามลำดับดังนี้

๑. การสร้างเครื่องมือวิจัยตามลำดับดังนี้

๑. ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

๑.๑ ผู้วิจัยศึกษาขอบเขตเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากหลักสูตรทั้ง ๔ หลักสูตร คือ หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ หลักสูตรโรงเรียนชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๐๔ หลักสูตรพิเศษสำหรับการฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา พุทธศักราช ๒๕๑๖ และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ เพื่อประมวลเนื้อหาและแนวคิด แล้วนำมาจัดเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดเป็นตารางวิเคราะห์

๑.๒ ผู้วิจัยนำหัวข้อเนื้อหาและแนวคิดที่ได้จากการประมวลมาจากหลักสูตรทั้ง ๔ นี้ มาจัดลำดับหัวข้อใหญ่ ๆ และแยกรายละเอียดเป็นหัวข้อย่อย ๆ ในแต่ละเรื่อง ๆ แล้วนำหัวข้อใหญ่ ๆ และหัวข้อย่อย ๆ นี้ มาจัดเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด ได้หัวข้อเนื้อหาใหญ่ ๆ ๒๐ เรื่อง หัวข้อย่อย ๆ ๑๔๕ ข้อ และแนวคิด ๕๕ ข้อ

๑.๓ ผู้วิจัยนำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิดแบบเรียนสังคมศึกษานี้ไปให้ครูทรงคุณวุฒิทางบ้านสังคมศึกษา ๑๐ คน พิจารณาตรวจแก้ไข เพื่อความเหมาะสม

๑.๔ ผู้วิจัยนำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิดที่ครูทรงคุณวุฒิพิจารณาแก้ไขนี้ มาปรับปรุงครั้งที่ ๑

๑.๕ ผู้วิจัยนำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิดที่ปรับปรุงครั้งที่ ๑ นี้ มาพิจารณาร่วมกับคณะผู้วิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

๑.๖ ผู้วิจัยนำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิดที่ได้ร่วมกันพิจารณาปรับปรุงแก้ไข มาปรับปรุงอีกเป็นครั้งที่ ๒ ได้เป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิดสังคมศึกษา รวม ๑๔๕ ข้อ และ ๕๕ ข้อตามลำดับ

๒. ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียน

๒.๑ คณะผู้วิจัยศึกษาหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และประเมินค่าหนังสือแบบเรียนในรูปแบบตารางคะแนน (Score Card) เพื่อประมวลหัวข้อรายละเอียดคุณลักษณะของแบบเรียนที่ดี แล้วนำมาสร้างเป็นตารางวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียน

๒.๒ คณะผู้วิจัยนำตารางดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ คน พิจารณาตรวจแก้ไข เพื่อความเหมาะสม

๒.๓ ผู้วิจัยร่วมกันปรับปรุงตารางวิเคราะห์ดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นตารางวิเคราะห์ มี ๒ แบบ คือ

๑. ตารางวิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาย แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาแบบเรียนและการชี้ตรอยคะแนน

ตอนที่ ๒ ตารางแสดงรายละเอียดเนื้อหาและแนวคิดทางสังคมศึกษา จำนวน ๑๕ ข้อ และ ๕๕ ข้อ ตามลำดับ แบ่งออกเป็น ๒๐ เรื่อง ดังต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนหัวข้อเนื้อหาและแนวคิด

ลำดับ	เรื่อง	จำนวนข้อ		หมายเหตุ
		เนื้อหา	แนวคิด	
๑.	ชาติไทย	๕	๘	
๒.	บ้าน	๑๑	๖	
๓.	โรงเรียน	๘	๘	
๔.	ชุมชนของเรา (หมู่บ้านของเรา)	๑๒	๕	

ตารางแสดงจำนวนหัวข้อเนื้อหาและแนวคิด (ต่อ)

ลำดับ	เรื่อง	จำนวนข้อ		
		เนื้อหา	แนวคิด	หมายเหตุ
๕.	บ้านเมืองของเรา	๑๓	๗	
๖.	โลกของเรา	๗	๔	
๗.	ประเทศไทย	๑๐	๗	
๘.	ความเป็นมาของชาติไทย	๓	๑	
๙.	ศาสนา	๔	๑	
๑๐.	พระมหากษัตริย์	๑๐	๔	
๑๑.	บุคคลสำคัญ	๔	๑	
๑๒.	การปกครองและกฎหมาย	๖	๒	
๑๓.	สิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบในระบอบประชาธิปไตย	๓	๒	
๑๔.	การทำมาหากินของคนไทย	๑๑	๔	
๑๕.	การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ	๔	๑	
๑๖.	คุณธรรม และกานนิยม	๑๘	๒	
๑๗.	วันสำคัญที่ควรทราบ	๓	๑	
๑๘.	ประเทศเพื่อนบ้าน	๓	๑	
๑๙.	ชาวและเหตุการณ์ที่สำคัญ	๖	๑	
๒๐.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	๔	๑	

* เนื้อหาทั้ง ๒๐ เรื่องนี้ ประมวลมาจากหลักสูตรทั้ง ๔ หลักสูตร
ตอนที่ ๓ การประเมินผลขั้นสุดท้าย

๒. การวางวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียน แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกณฑ์การวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียน แบ่งออกเป็น เกณฑ์การแบ่งคะแนนและเกณฑ์การพิจารณาคะแนน

ตอนที่ ๒ ตารางแสดงหัวข้อรายละเอียดคุณลักษณะของแบบเรียนประกอบด้วย

๑. ขอบข่ายทั่วไป ได้แก่ ส่วนแนะนำแบบเรียน

๒. ตารางคะแนนแสดงหัวข้อรายละเอียดคุณลักษณะของแบบเรียน แบ่งออกเป็น ๓ หัวข้อใหญ่ ๆ คะแนนเต็ม ๑,๐๐๐ คะแนน มีเกณฑ์การแบ่งคะแนนแต่ละหัวข้อดังนี้

ก. เนื้อหาวิชา	คะแนนเต็ม	๕๕๐	คะแนน	แบ่งออกเป็น
ความเหมาะสมทั่วไป		๑๕๐	คะแนน	มี ๑๐ หัวข้อย่อย
การจัดแบ่งเนื้อหา		๑๐๐	คะแนน	มี ๔ หัวข้อย่อย
ความยากง่ายของเนื้อหา		๑๐๐	คะแนน	มี ๔ หัวข้อย่อย
การคำนึงถึงหลักจิตวิทยา		๑๐๐	คะแนน	มี ๕ หัวข้อย่อย
ข. วิธีการเขียน	คะแนนเต็ม	๓๐๐	คะแนน	แบ่งออกเป็น
ความเหมาะสมทั่วไป		๑๕๐	คะแนน	มี ๖ หัวข้อย่อย
การสรุปบทเรียน		๓๐	คะแนน	มี ๓ หัวข้อย่อย
กิจกรรมท้ายบทและ				
แบบฝึกหัด		๗๐	คะแนน	มี ๗ หัวข้อย่อย
คู่มือครู		๕๐	คะแนน	มี ๕ หัวข้อย่อย
ค. การจัดทำรูปเล่ม	คะแนนเต็ม	๒๕๐	คะแนน	แบ่งออกเป็น
รูปเล่ม		๕๕	คะแนน	มี ๓ หัวข้อย่อย
การพิมพ์		๑๒๕	คะแนน	มี ๔ หัวข้อย่อย
ภาพประกอบ		๗๐	คะแนน	มี ๔ หัวข้อย่อย

ตอนที่ ๓ การประเมินผลขั้นสุดท้าย

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่วิจัยได้แก่บทเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขา ๕ ชุด รวม ๑๘ เล่ม ซึ่งแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สร้างขึ้น ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๕-๒๕๒๐ คือ

๑. แบบเรียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขา จำนวน ๓ เล่ม
๒. แบบเรียนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชาวเขา จำนวน ๔ เล่ม
๓. แบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา จำนวน ๔ เล่ม
๔. แบบเรียนวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชาวเขา จำนวน ๔ เล่ม
๕. แบบเรียนสุขศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา จำนวน ๔ เล่ม

๗ การเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินงานแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอนดังนี้

๑. การวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด ผู้วิจัยแต่ละคนอ่านและพิจารณาแบบเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขา ทั้ง ๑๘ เล่ม เล่มละ ๓ ครั้ง เป็นอย่างน้อย ครั้งแรกอ่านและพิจารณาตลอดทั้งเล่ม เพื่อศึกษารายละเอียดทุกด้าน เนื้อหาและแนวคิดของแบบเรียน ครั้งที่ ๒ อ่านและพิจารณาเพื่อชี้รอยคะแนนในตารางวิเคราะห์เนื้อหา ครั้งที่ ๓ อ่านและพิจารณาเพื่อทบทวนรอยคะแนนที่ได้ไว้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำผลการชี้รอยคะแนนของแต่ละคนมาพิจารณาและอภิปรายประกอบแบบเรียน เพื่อให้การชี้รอยคะแนนมีความแม่นยำมากขึ้น
๒. การวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียน ผู้วิจัยแต่ละคนอ่านและพิจารณาแบบเรียนสำหรับชาวเขาทั้ง ๑๘ เล่ม เล่มละ ๓ ครั้ง เป็นอย่างน้อย ครั้งแรกอ่านและพิจารณาตลอดทั้งเล่ม เพื่อศึกษารายละเอียดทุกด้านของแบบเรียน ครั้งที่ ๒ อ่านและพิจารณาเพื่อหาคะแนนในตารางวิเคราะห์คุณลักษณะของแบบเรียน ครั้งที่ ๓ อ่านและพิจารณาเพื่อทบทวนคะแนนที่ได้ไว้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำผลการหาคะแนนของแต่ละคนมาพิจารณาและอภิปรายประกอบกับแบบเรียน เพื่อหาคะแนนเฉลี่ยของแบบเรียนแต่ละเล่ม

ในการพิจารณาและอภิปรายทั้งสองขั้นตอนดังกล่าว ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหา แนวคิด และคุณลักษณะของแบบเรียนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยร่วมกันอภิปรายผลการวิเคราะห์เนื้อหา แนวคิด และคุณลักษณะของแบบเรียน เพื่อประเมินผลแบบเรียนสำหรับนักเรียนชาวเขาทั้ง ๑๕ เล่ม โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมผลการอภิปราย เพื่อประเมินผลแบบเรียนสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขาค้นหา แนวคิด และคุณลักษณะ ของแบบเรียน เสนอผลการวิจัยในรูปของการบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย